

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **M., S., H.**, správca konkurznej podstaty úpadcu **O., a. s., K.**, IČO: X., zast. **M.**, advokátom, **K., H.**, proti žalovanému: **O. – P.**, a. s., **P., P.**, IČO: X., zast. **J.**, advokátkou, **K., K.**, **o neúčinnosť právneho úkonu**, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 22. októbra 2007 č. k. 20 Cbi/37/2003-126, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 22. októbra 2007 č. k. 20 Cbi/37/2003-126 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a žalovanému priznal náhradu trov konania 7 835,50 Sk.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že žalobca sa domáhal, aby súd určil, že nepeňažný vklad úpadcu ako spoluzakladateľa pri založení obchodnej spoločnosti **O. – P., a. s., IČO: X.** zmluvou o založení akciovej spoločnosti, uzavretou medzi úpadcom a spoločnosťou **S., a. s., K.** a rozhodnutím spoluzakladateľov o založení akciovej spoločnosti bez výzvy na upisovanie akcií, prevedený na žalovaného, na základe vyhlásení úpadcu ako vkladateľa nepeňažného vkladu, je voči žalobcovi neúčinný. Nepeňažný vklad tvorili nehnuteľnosti nachádzajúce sa v k. ú. **S.**, zapísané na LV č. **X.** na **K., S. P.** (sklad súp. č. **X.** na parcele č. **X.**, pozemok neusporiadaný, sklad súp. č. **X.** na parcele č. **X.**, pozemok neusporiadaný, administratívne budovy č. **X.** na parcele č. **X.** a č. **X.**

na parcele č. X. pozemky neusporiadané, dielňa súp. č. X. na parcele č. X., pozemok neusporiadaný a vodná nádrž súp. č. X. na parcele č. X., pozemok neusporiadaný) a podľa žalobcu patrí do konkurznej podstaty úpadcu. Žaloba bola odôvodnená tým, že na základe zmluvy bol uvedený nehnuteľný majetok ako nepeňažný vklad vložený úpadcom do obchodnej spoločnosti O. – P., a. s.

Základné imanie žalovaného je rozdelené na 1.675 kusov listinných akcií znejúcich na meno, v nominálnej hodnote 10 000,-- Sk a 16.747 kusov listinných akcií znejúcich na meno v hodnote 1 000,-- Sk. V čase založenia spoločnosti žalovaného, ako aj v čase nadobudnutia nehnuteľností úpadcu žalovaným titulom nepeňažného vkladu, bol predsedom predstavenstva úpadcu a zároveň predsedom predstavenstva žalovaného M., R., K. a podpredsedami predstavenstva žalovaného i úpadcu, boli I., L., K. a F., B., K.. Ak nie sú hospodárske výsledky žalovaného priaznivé, dôsledkom čoho je aj aktuálna hodnota akcií oproti ich menovitej neprimerane nižšia, z čoho vyplýva, že žalovaný má z vkladu prospech.

Žalovaný uviedol, že tvrdenie žalobcu je zavádzajúce a nepravdivé, nakoľko uvedený rozdiel nie je priamym dôsledkom vloženia nepeňažného vkladu úpadcu t. j. úkonu, ktorého neúčinnosti sa žalobca domáha, ale vyplýva z následného odpredaja časti získaných akcií. V čase založenia spoločnosti vklad žalobcu predstavoval 33 496 000,– Sk, ktorému zodpovedali nadobudnuté akcie. K 31. 12. 2002, teda po predaji časti akcií, predstavoval vklad úpadcu 16 746 000,– Sk. Skutočnosť, ktorú žalobca neuviedol, je, že vlastní menej ako 50% akcií. Uviedol, že uvedeným úkonom nedošlo k ukráteniu veriteľov úpadcu, pretože úpadca za vložený nehnuteľný majetok získal akcie v nominálnej hodnote rovnajúcej sa hodnote vloženého majetku.

Súd vykonal dokazovanie a zistil, že žalobca sa domáhal určiť, že nepeňažný vklad úpadcu ako spoluzakladateľa obchodnej spoločnosti žalovaného zmluvou o založení akciovkej spoločnosti uzavretej medzi úpadcom a obchodnou spoločnosťou S., a. s., K., prevedený na žalovaného, je voči žalobcovi, neúčinný.

Súd pri posudzovaní nároku vychádzal z ustanovenia § 15, § 16 zákona č. 328/1991 Zb. v platnom znení (ďalej len „ZKV“) a zo zakladateľskej zmluvy zistil, že za obe spoločnosti konali ako členovia štatutárneho orgánu tie isté osoby, a to M. a I.. Podstatné pri

tomto je, že tieto osoby sa tiež stali členmi štatutárneho orgánu novozaloženej spoločnosti tiež v pozícii predsedu a podpredsedu predstavenstva. Právny úkon vloženia nepeňažného vkladu (nehnutelnosti v k. ú. S.) do novozaloženej spoločnosti O. P., a. s. (žalovaný), bol vykonaný v prospech právnickej osoby, v ktorej členovia štatutárneho orgánu boli i členmi štatutárneho orgánu úpadcu, a to cca jeden a pol roka pred začatím konkurzu, pričom návrh na vyhlásenie konkurzu podal sám úpadca. Z uvedeného súd vyvodil záver, že bola splnená podmienka ustanovená v § 15 ods. 4 písm. a/ a d/ ZKV.

Podľa súdu žalobca nepreukázal, že nezaradením nehnuteľností do konkurznej podstaty, dochádza k ukráteniu veriteľov, nakoľko do konkurznej podstaty patria akcie založenej spoločnosti a žalobca nepreukázal ani to, že hodnota týchto akcií nedosahuje sumu, za ktorú by bolo možné predmetné nehnuteľnosti predat'.

V čase vyhlásenia konkurzu na majetok dlžníka boli správcom konkurznej podstaty uznané pohľadávky 178 904 584,- Sk, pričom aktíva úpadcu predstavovali 198 137 000,- Sk, teda rozdiel v prospech úpadcu bol 19 232 416,- Sk. Reálnu hodnotu akcií, určuje vždy trh, preto nie je možné pri posudzovaní nároku vychádzať len zo znaleckého posudku. Súd sa tiež nestotožnil s tvrdením žalobcu, že reálna hodnota akcií nie je adekvátna hodnote, ktorú mali akcie v čase založenia spoločnosti.

Na základe uvedeného, súd dospel k záveru, že vloženie nehnuteľností do základného imania žalovaného, neukrátilo veriteľov žalobcu, nakoľko žalobca získal akcie v nominálnej hodnote zodpovedajúcej hodnote vloženého majetku, teda došlo len k zmene formy majetku z hmotného na cenné papiere, preto žalobu zamietol.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Žalobca podal proti rozsudku v zákonnej lehote odvolanie podaním zo dňa 30. novembra 2007.

V odôvodnení odvolania uviedol, že nesúhlasí s argumentáciou spočívajúcou v hodnotení „premeny“ formy majetku úpadcu, nakoľko o takto získané akcie, nie je prejavovaný žiadny záujem, pričom o nehnuteľnosti, ktoré boli do majetku žalovaného vložené,

bol prejavovaný relevantný záujem. Súd sa taktiež nevysporiadal s hodnotením listinného dôkazu predloženého žalobcom, a to rozsudkom Krajského súdu v K. sp. zn. 5 Cbi 28/03, ktorým v totožnej veci bolo žalobe vyhovené v celom rozsahu (žalovaný O. – M., a. s.). Uvedený rozsudok bol potvrdený i rozsudkom NS SR sp. zn. 2 Obo 46/04, ktorý nadobudol právoplatnosť 08. 07. 2004, v ktorom bolo jednoznačne vyslovené stanovisko týkajúce sa ukrátenia veriteľov. Navrhol napadnutý rozsudok zmeniť a žalobe vyhovieť.

Žalovaný vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť a skutočnosť tvrdenú správcou konkurznej podstaty, že o akcie nie je záujem, podľa žalovaného svedčí o nedostatočnej aktivite správcu konkurznej podstaty o predaj predmetných akcií resp. nedostatočnej ponuke na trhu a nie o ukrátení veriteľov.

Žalobca skutočnosť, že hodnota akcií nedosahuje sumu, za ktorú by bolo možné predmetné nehnuteľnosti predat', v konaní nepreukázal, pričom tiež nespochybnil to, že za vložený majetok získal akcie v nominálnej hodnote. Veritelia úpadcu môžu byť uspokojení prevodom akcií na veriteľa resp. výnosom z predaja akcií.

Žalovaný podal odvolanie proti rozsudku v časti výroku o trovách konania, v ktorom vyslovil nesúhlas s priznanou výškou trov konania, nakoľko súd nezohľadnil, že predmetom konania bolo určenie nepeňažného vkladu úpadcu v hodnote 33 497 000,- Sk. Vzhľadom na uvedené, navrhol priznať žalovanému trovy právneho zastúpenia 162 636,- Sk (79 664,- Sk za jeden úkon a paušál 128,- Sk).

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal vec ako súd odvolací (§ 10 ods. 2) podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 O. s. p. v znení platnom a účinnom od 15. 10. 2008 (ďalej len „O.s.p.“) a zistil, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

Predmetom odvolacieho konania je posúdenie, či súd prvého stupňa rozhodol správne, keď žalobu o určenie neúčinnosti právneho úkonu vkladu nehnuteľností do spoločnosti žalovaného na základe zmluvy uzavretej medzi žalobcom a a. s. S., K., zamietol ako nedôvodnú.

Z predloženého spisu odvolací súd zistil, že žalobca sa domáhal žalobou doručenou

dňa 04. augusta 2003 určenia, že nepeňažný vklad (v návrhu popísané nehnuteľnosti) úpadcu ako spoluzakladateľa pri založení spoločnosti O. – P., a. s., P., prevedený na žalovaného, na základe vyhlásenia úpadcu ako vkladateľa o nepeňažnom vklade, je právne neúčinný voči veriteľom, a že tento majetok patrí do konkurznej podstaty úpadcu.

Na žalobcu bol vyhlásený konkurz uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 1 K 103/00-6 dňa 03. augusta 2000.

Podľa § 15 ods. 1 ZKV konkurzný veriteľ alebo správca, sa môže domáhať, aby súd určil, že dlžníkove právne úkony podľa odsekov 2 až 6, ak ukracujú uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky konkurzného veriteľa, sú voči konkurznému veriteľovi právne neúčinné. Toto právo má konkurzný veriteľ alebo správca aj vtedy, ak je nárok proti dlžníkovi z jeho odporovateľného úkonu už vymáhaný, alebo ak už bol uspokojený.

Odporovateľnosť ako inštitút konkurzného práva zakladá nárok žalobcu domáhať sa určenia neúčinnosti právneho úkonu, ktorým úpadca (predtým dlžník) ukrátil svoj majetok patriaci do konkurznej podstaty. Ide o vyhlásenie neúčinnosti tohto úkonu vo vzťahu k podstate, nie však o vyslovenie jeho neplatnosti.

Podľa § 15 ods. 4 písm. d/ ZKV, o ktorý žalobca svoj nárok opiera, možno odporovať tiež právnomu úkonu, ktorým bol konkurzný veriteľ dlžníka ukrátený, a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch pred začatím konkurzu medzi dlžníkom, ktorý je právnickou osobou a právnickou osobou, v ktorej je osoba uvedená v písm. a/ a b/ štatutárnym orgánom, alebo členom štatutárneho orgánu, prokuristom alebo likvidátorom.

Vo všeobecnosti platí, že odporovať možno právnomu úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch pred začatím konkurzu v úmysle ukrátiť svojho konkurzného veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy. Odporovať tiež možno právnomu úkonu, ktorým bol konkurzný veriteľ dlžníka ukrátený, a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch pred začatím konkurzu medzi dlžníkom a osobou jemu blízkou, medzi dlžníkom a právnickou osobou, v ktorej má dlžník alebo osoba uvedená pod písm. a/ majetkovú účasť aspoň 10% v čase, keď sa uskutočňuje tento právny úkon, medzi dlžníkom a právnickou osobou, v ktorej je dlžník alebo osoba uvedená v písmene a/ štatutárnym orgánom alebo

členom štatutárneho orgánu, prokuristom alebo likvidátorom, medzi dlžníkom a právnickou osobou, v ktorej má osoba uvedená v písmene c/ majetkovú účasť aspoň 34% v čase, keď sa uskutočňuje tento právny úkon, alebo ktorý dlžník urobil v uvedenom čase v prospech tejto osoby, to však neplatí, ak druhá strana preukáže, že nemohla ani pri náležitej starostlivosti poznať úmysel dlžníka ukrátiť konkurzného veriteľa.

Odporovateľné sú teda tie úkony, ktoré úpadca ešte ako dlžník vykonal v posledných troch rokoch pred začatím konkurzu za podmienky, že ide o preukázateľný úmysel ukrátiť veriteľov, a že tento úmysel bol známy tomu, kto mal prospech z úpadcovho odporovateľného úkonu, teda podstatou je úmysel ukrátiť veriteľa, ako i za podmienky, že ide o ukrátenie úpadcovho majetku v prospech osôb blízkych úpadcovi (predtým dlžníkovi). Základnými predpokladmi úspešnosti takéhoto nároku (odporovacia žaloba) je včasné uplatnenie a úmysel ukrátiť majetok úpadcu tak, ako je vyššie uvedené.

Už z podania návrhu na vyhlásenie konkurzu dlžníkom, sa dá predpokladať, že už v čase vloženia nepeňažného vkladu do spoločnosti žalovaného, mal dlžník vedomosť o svojej neschopnosti plniť záväzky voči veriteľom, preto má odvolací súd pochybnosti v tom, že prvostupňový súd sa nedostatočne vypořiadal s príslušnými ustanoveniami ZKV v nadväznosti na skutočnosť, že už v čase vkladania nepeňažného vkladu do spoločnosti žalovaného, už musel mať žalobca vedomosť o svojej ekonomickej situácii, preto sa javí ako zrejmé, že namiesto ZKV stanoveného úkonu, dlžník zakladal nové spoločnosti, do ktorých vkladal majetok. Z tohto hľadiska sa však prvostupňový súd vecou dôsledne nezaoberal. Ustanovenie § 15 ZKV, je ustanovením ochraňujúcim veriteľov, ktoré je preto potrebné i v tomto smere vykladať a podľa § 15 ods. 4 ZKV, je vždy dôležité zistiť, či došlo alebo nedošlo k ukráteniu konkurzného veriteľa vykonaným resp. napadnutým právnym úkonom. Taktiež sa odvolací súd sa v tomto prípade nestotožnil s názorom, že po vložení majetku žalobca získal akcie žalovaného, teda majetok v nominálnej hodnote vo výške základného imania, pretože ak skutočne, ako to tvrdí správca konkurznej podstaty, akcie nie sú predajné, potom by nesporne išlo o zmenšenie majetku, ktoré by znamenalo ukrátenie konkurzných veriteľov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe uvedeného napadnutý rozsudok podľa § 221 ods. 1 písm. h/ a ods. 2 O. s. p. zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie

konanie, v ktorom rozhodne i o trovách konania.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

V Bratislave 16. septembra 2009

JUDr. Jana Zemníková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Zuzana Štofániková